

FORM nr 1 / 2019

Læreplaner for fremtiden.

I 2020 er det 14 år siden gjeldende læreplan, Kunnskapsløftet (K06), ble tatt i bruk. De læreplanene som nå utvikles – Fagfornyelsen (F20) – skal tas i bruk i 2020. De skal være retningsgivende for norske elevers utdanning i mange år framover. Konteksten for faget Kunst og håndverk er annerledes nå enn hva den var for 14 år siden. En av de store endringene er at vi nå har mer forskning om praksis i skolen, og vi vet mer om hvorfor situasjonen er som den er. Jeg tenker på de over 15 doktoravhandlingene som er produsert av profesjonsutøvere innen Kunst og håndverk siden 2006, som ligger til grunn for at de nye planene nå kan bygge på fagspesifikk forskning. Karen Brønne har oppdaget at det er en unødvendig kontrovers mellom kunst og håndverk i grunnskolen – mellom det kunstpedagogiske og håndverksfaglige – og at denne motsetningen bæres fram av læreres holdninger. Ingvild Digranes har avdekket hvordan medieomtale om Den Kulturelle Skolesekken (DKS) har gitt en skjev framstilling om læreres innsats. Nina Scott Frisch har avdekket at barns strategier for å lære å tegne på fritiden ikke korresponderer med teoriene til Lowenfeld, som lenge har vært styrende for læreres undervisning i tegning. Eva Lutnæs har vist at det er mer problematisk å gjøre standpunktvrdering i kunstdelen av faget enn i den håndverksbaserte delen. De som skriver læreplanene for framtidens elever har med andre ord en mulighet til å bygge på fagspesifikk kunnskap. Vi får håpe de gjør det.

Det er urovekkende når selv representanter for Utdanningsdirektoratet bruker erfaringer fra hva som gjennomføres i grunnskolen som grunnlag for å kritisere Kunst og håndverk i K06-planen. I skolens praksis er det først og fremst rammefaktorer som leseplikt, delingstimer, økonomi, verksteder og skolens ansettelsespolitikk som er avgjørende for om elevene får god undervisning eller ikke. Dårlige rammefaktorer bygger dessverre ofte på at skoleledere forholder seg til myter om faget som ble etablert på 1970-tallet. Faget Kunst og håndverk er mye mer enn dorullforming fra den tiden, og lærerne må ha utdanning for å oppfylle dagens planer.

Vi venter med spenning på læreplangruppas utkast som snart kommer på høring, og vi slår oss ikke til ro med en slapp læreplan som går baklengs inn i framtiden med å vekke til live det gamle formingsfaget. Fagfeltet har kommet lenger enn det. Stortinget har faktisk vedtatt å styrke de praktiske og estetiske fagene – og vi må passe på at dette blir fulgt opp.

Liv Merete Nielsen

Professor ved OsloMet - storbyuniversitetet og Universitet i Tromsø